

Read the full book on: [10.1787/9789264274891-en](https://doi.org/10.1787/9789264274891-en)

ESAO Uzņēmējdarbības un finanšu apskats 2017

Arvien biežāk ir sastopams uzskats, ka globalizācija nelabvēlīgi ietekmē lielu sabiedrības daļu gan attīstītajās, gan jaunattīstības valstīs un ka tā veicina nevienlīdzību un rada problēmas mazāk prasmīgiem darba ņēmējiem. Lai gan, lai uzlabotu rezultātus, iekšējā politikā ir vēl daudz darāmā, ļoti vajadzīga ir arī valstu un starptautiskās politikas labāka saskaņošana un vienlīdzīgāki konkurences apstākļi uzņēmumiem, kas veic pārrobežu darbību. Tādēļ valstīm, kas piedalās pasaules mēroga tirgos, ir jānodrošina atbilstība virknei pārredzamības principu, kas sekmē savstarpēji labvēlīgu konkurenci, tirdzniecību un starptautiskās investīcijas. Bet tirdzniecības pārvaldība, starptautiskās investīcijas un konkurence globālā līmenī nav attīstījusies pietiekami, lai sekmētu labāku rezultātu sasniegšanu. Šajā apskatā ir sniegti empīriski pierādījumi tam, kā nevienlīdzīgi konkurences apstākļu dēļ var tikt bloķēti apjomradīti ietaupījumi, nepareizi sadalīti resursi un traucēta godīga konkurence. Tajā ir aplūkoti arī globālās pārvaldības jautājumi (“noteikumi” un “normatīvi”) vairākās politikas jomās.

Valūtas kurss un kapitāla kontu pārvaldība

Neraugoties uz to, vai to dara attīstītās, vai jaunattīstības valstis, taču mērķtiecīga valūtas maiņa līdztekus kapitāla kontu pārvaldībai un/vai tirgū laisto preču cenas noteikšana kādā tirgus daļā (ar valsts atbalstu) izkropļo relatīvās cenas. Ar šīm praksēm ir iespēja nepieļaut ārvalstu tirdzniecības apjoma pieaugumu vienas valsts uzņēmumiem par labu citas valsts uzņēmumiem un tādējādi kavēt uzņēmuma virzību uz lielāku ražīgumu ar apjomradītu ietaupījumu palīdzību. ESAO Liberalizācijas kodekss ir izstrādāts tā, lai padarītu pārredzamāku kapitāla kontu pārvaldības politiku un nodrošinātu regulējumu virzībai uz lielāku atvērtību ilgākā laikposmā, vienlaikus pieļaujot ekonomikas attīstības atšķirīgus posmus.

Finanšu noteikumi un risks

Nekonsekventi finanšu noteikumi rada lielu risku jaunās jomās. Reformējot noteikumus, kas attiecas uz bankām, ir panākta milzīga attīstība, bet joprojām ir vērojami divi paradoksi, kas neļauj sasniegt mērķi — nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Viens izriet no atšķirīgajām banku lomām saistībā ar kapitāla tirgiem dažādās jurisdikcijās, kas reglamentējošo noteikumu praktiskajā sagatavošanas procesā noved pie finanšu stabilitātei neatbilstošas konkurences un apsvērumiem. Otrs ir saistīts ar Bāzeles riska pakāpes noteikšanas sistēmu, kas dod bankām iespēju dažādās bankās un jurisdikcijās izmantot atšķirīgas sviras saistībā ar vienu un to pašu kapitāla noteikumu. Kopumā centieni novērst pārvaldes reformu un banku uzņēmējdarbības modeļu maiņas radītās sekas var izraisīt kaitīgas ietekmes riska pieaugumu; to uzrauga Finanšu stabilitātes padome un citas starptautiskas organizācijas.

Valstij piederoši uzņēmumi un jaudas pārpalikumi

Izkropļojumiem, ko rada valstij piederošiem uzņēmumiem (VPU) piešķirtās subsīdijas un citi atvieglojumi, ir tendence būt lielākiem nekā tie, ko rada privātajiem uzņēmumiem piešķirtais atbalsts. Pasaules galvenajās rūpniecības nozarēs VPU ir nozīmīga daļa, un vairums no tiem atrodas Āzijā. Būtiski ir tas, ka tie sevī ietver ļoti lielus finanšu uzņēmumus, kuriem ir galvenā loma citu VPU finansēšanā lielākajā daļā uzņēmējdarbības nozaru, un nereti tas notiek ar labvēlīgiem nosacījumiem. Šīs un citi

valdību atbalsta veidi rada bažas par negodīgu praksi un dažās nozarēs izraisa jaudas pārpalikumus. Joprojām ir vajadzīgi noteikumi, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus privātajam sektoram salīdzinājumā ar VPU. ESAO ir publicējusi vairākas pamatnostādnes par VPU pārvaldību un līdzdalības labākajām praksēm, kas ir sagatavotas, lai tieši risinātu daudzas no šīm problēmām.

Pārrobežu kartelji

Pārrobežu kartelju slepenas vienošanās var liegt patērētājiem izmantot daudznacionālu uzņēmumu savstarpējās konkurences radītās priekšrocības un rezultātā, nosakot augstākas cenas, rada peļņu uzņēmumiem nevis akciju īpašniekiem. Šīs cenu paaugstināšanas apjoms ir ievērojams. Laikā no 1990. gada līdz 2015. gadam tika atklāti un ar naudas sodu sodīti divi simti četrdesmit pārrobežu kartelji, kas ietekmēja pārdošanas apjomu 7,5 triljonu USD apmērā. Nepieciešamība risināt pārrobežu kartelju un augstāku cenu noteikšanas problēmu ir saistīti ar citiem apsvērumiem par vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem. Visi ESAO instrumenti attiecībā manipulācijām ar cenu piedāvājumiem, rīcību saistībā ar spēcīgiem karteljiem un veidu, kā uzlabot sadarbību starp konkurējošām aģentūrām, ir izstrādāti, lai šīs problēmas risinātu.

Augstas apdrošināšanas izmaksas un kapitāla cena

Ilgtermiņā koncentrējoties uz investīciju projektiem, vēlamāks ir pašu finansējums nekā parāds un tomēr kopš krīzes uzņēmumu parādzīmju emisijas apjoms ir bijis milzīgs (jo īpaši no jaunietekmes tirgiem), un pašu kapitāla sākotnējo publisko piedāvājumu (SPP) apjoms ir samazinājies. Lai gan viens vadošais apdrošināšanas modelis ir devis iespēju veidoties banku konsorcijiem un lielākai pārrobežu uzņēmumu līdzdalībai uzņēmumu vērtspapīru izlaišanas apdrošināšanā, šķiet, ka ir paaugstinājušies cenu līmeņi un paralēlo cenu noteikšanas apjomi. Ja SPP apjoms ir mazāks par 100 miljoniem USD, vidējā maksa ir 9 līdz 11 % no darījuma. Tas nozīmē, ka līdz ar katriem 10 SPP pilnībā jaunam uzņēmumam tirgus vērtība pieaug. Tas palielina pašu kapitāla izmaksas un neļauj veikt produktīvus ilgtermiņa ieguldījumus. Konkurences apstākļu nostiprināšana šajos tirgos varētu ļaut gūt labākus rezultātus.

Pārrobežu šķēršļi tirdzniecībai ar finanšu pakalpojumiem

Tieši šķēršļi tirdzniecībai ar finanšu pakalpojumiem (tāpat kā citi tirdzniecības ierobežojumi) globālajai ekonomikai neļauj sekmīgi darboties. Šajā apskatā ir sniegti trīs piemēri: ieguvumi no starptautiskās pārāpdrošināšanas, iekšzemes likumi un noteikumi attiecībā uz pensiju fondiem, kas mudina tos attīstīt piederības valstī, un Brexit. Kas attiecas uz Brexit, ESAO Liberalizācijas kodeksā paredzētās saistības dod plašas iespējas pragmatiskai pieejai attiecībā uz Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības.

Atbildīga uzņēmējdarbības vadība piegādes ķēdēs

Atbildīga uzņēmējdarbības vadība (AUV) ir saistīta ar sociāliem un morāles jautājumiem, kā arī ar globālās uzņēmējdarbības rezultātiem piegādes ķēžu pārvaldības kontekstā un tās potenciālo ietekmi uz skartajām kopienām. Ilgtspējīgas piegādes ķēdes un labāki uzņēmumu finanšu rādītāji var būt cieši saistīti, nodrošinot visām pusēm izdevīgus rezultātus. Pienācīgas pārbaudes stratēģijām piegādes ķēžu pārvaldībā ir lielas iespējas paaugstināt uzticību un samazināt sabiedrības un vides radītos traucējumus tirdzniecībai un starptautiskajām investīciju plūsmām, kas kavē uzņēmumu virzību uz lielāku ražīgumu un ilgtspējīgu izaugsmi. ESAO instrumenti, kas attiecas uz daudznacionāliem uzņēmumiem un piegādes ķēžu atbildīgu vadību, šim uzdevumam ir ļoti piemēroti.

Kukuļošana un korupcija

Ārvalstu amatpersonu kukuļošana un korupcija traucē resursu sadali un apdraud globalizācijas radītās priekšrocības, izraisot situāciju, kad ekonomiskā rente tiek novirzīta privātam labumam (tostarp diktatoriem un militārajiem līderiem) nevis ieguldīta piederības valsts tehnoloģiju, izglītības, apmācības un kvalitatīvas infrastruktūras attīstībā. ESAO Pretkukuļošanas konvencijas stingrāka ievērošana un īstenošana palīdzētu palielināt mazāk korumpētu ārvalstu investīciju galamērķu skaitu, tādējādi palīdzot izlīdzināt konkurences apstākļus un veicināt ilgtspējīgu izaugsmi. Precīzāka īstenošana varētu palīdzēt uzlabot globalizācijas veidolu pasaules ekonomikā.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *OECD Business and Finance Outlook 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264274891-en